

KÖZMŰVELŐDÉS

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KATHOLIKUS HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
GYULAFEHÉRVÁR (VÁR)
Telefon szám 16.

Felelős szerkesztő: SOÓTHY GYULA.
LAPTALAJDONOS
AZ ERDELYI RÓM. KATH. IRODALMI TÁRSULAT

ELŐFIZETÉSI ARAK:
Egész évre — — — — — 8 kor.
Félévre — — — — — 4 „
Negyedévre — — — — — 2 „
MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

Nagy halottak napja...

Irta Zagyva Mariska.

Csendes novemberi alkonyatban síró szelek muzsikálnak. Bágyadtan pedig a sárgult lomb, a meg-megújuló szélrohamból nyögve sikolt, mintha millió sóhajból szótték volna, könnyes, bús éjszakákon.

Lágy ködök szállanak fehéren a mystikus esőben. Finom párák, emberszemek harmatából szöve, halk fohászok lelkek templomából küldve.

Nagy halottak napján, fehér arcok világolnak felém a fekete gyászruhából, kinyújtott karokkal, könnyfátyolos szemmel, remegő ajakkal.

Szívtépő kérdőjel valamennyi kintől vonagló arcon.

Nagy halottak napján... hol keressem a drága hantot; hol sirjam el szakadó szívem bánatát; hol égjen a mécs; hova vigyem szerelmem virágát? Hová? — Testvéreim! Anyák, hitvesek, jegyesek, gyermekek! Figyeljétek...

Orosz síkokon, szerb mezőkön — olasz dombokon, tiroli havasokon, kárpátunk völgyein, falvaink, városaink határaitban s messze-messze tengerek zöld vizeiben, kicsi tavak, nagy folyók kavicsos medrében, gyepek ingoványok fojtó gázos, mély ölében — mindenütt —

mindenütt a szent haza Martyrjai aluszszák békés álmukat. Bármerre száll szivetek sóhaja, bármerre néztek epe-dőn, sírva, bárhová szórjátok szerelmeitek virágait, bárhol gyúl ki a kegyelet mécsé, — testvéreink hantjára borulhattok mindenütt, könnyekben imádkozva.

Enyhüljön a mélységes keserv, csituljon a jaj, a tenger könnyözön apadjon már; hisz kedveseink hantjára borulhatunk a szentelt haza minden por szemén. — S messze — nagy világban.

Nagy halottak napja üdv neked! — Embermilliók drága kincse, legtisztább érzések, szentelt fájdalmak nagy ünnepe — mécsvilággal köszöntelek téged!

Boldogok vagyunk mi síró emberek, míg szívünk szent érzéseinek ünnepet adunk!

Most nagy ünnep van a szomorú földön! — Most szebben ragyog az apró mécs láng a néma hantokon! —

Diadalmas napja van ma a szeretetnek; mely erősebb mint a halál! —

Könnymartas, mécsvilágos, virágos alkonyatban a lelkek mystikus világában új csudák születnek. Kigyúlnak a kicsi mécses nyomán a hit fénykévei. Hiszünk. — Csak a hívő gyújt mécsét a szentelt halmokon! Ma milliók kezében gyúl ki a kegyelet mécsé, — ma

milliók szívében lobban fel a hit világa.

Ma ismét szárnyal a lélek a magasságos Ég felé. Ma ismét felzúg a háromszoros „Sursum Corda”!

Ma ismét új erőt merít a remény! Nincs örök bánat; nincs megsemmisülés a halálban! Új perspektívák nyílnak felénk, szebb élet küszöbén állunk mi könnyező!

Gyuljatok ki hát kicsi mécses, mindenütt a földkerekségén, hol emberek élnek! — Kell nekünk a mécsvilágos este!

Az ősz minden virágát szedjétek össze testvéreim! — Legyen mécs, virág, könny, ima nagy Halottak napján. A fájdalmak ünnepe szebb legyen a földön, mint valaha, a lelkek imája hívőbb, esdőbb, forróbb, eget ostromló — nagy Halottak napján.

A kászon-alesiki esperes kerület korona-gyűlése.

A f. hó 12-én jöttek össze a kerület papjai Nagykászonban őszi értekezletre. A templomi istentisztelet után, amelyen a hívek is nagy számban vettek részt, a plebánia épületben megkezdődött a gyűlés. A főesperes bevezető beszédében élénk színekkel eseteli a háború borzalmait és nyomorúságait s felhívja a jelen-

Bajtai erdélyi püspök burnót-szelencéje s az erzsébetvárosi mechtárasták.

Dr. Temesvári János.

A gyulafehérvári, abban az időben csak a várban székelő póstahivatal fölötté érdekes s valóban följegyzésre méltó levelet kézbesített 1773. november hó első napjaiban Szereday Antalnak, a tudós nagyprépost és püspöki helynöknek. Ez az eredetileg latin nyelven írt levél magyar fordításban így hangzik:

Méltóságos és Főtisztelendő Nagyprépost és Prelátus Úr! Legkegyesebb Urunk!

Néhai nagyméltóságú és főtisztelendő Bajtay Antal báró, erdélyi püspök úr azzal a kéréssel fordult 1766-ban Lukács Kristóf akkori házfőnökünkhöz, hogy segítse őt ki a már aggasztó mérveket öltött pénzzavarából. Házfőnökünk, ámbár ily magas állású egyén sürgette támogatását,

mégis sokáig ötlöt-hatolt s csak akkor ment bele e kényes pénzkérdésbe, midőn már a sok kilencelés elől kitérni teljesen képtelen volt. Átadott tehát a köztudomás szerint akkor már teljesen eladósodott főpapa 200 hollandi aranyt, vagyis 1000 magyar forintot, kikötvé magának, illetőleg rendházunknak az évi 6 százalékos kamatot. A püspök ezzel szemben felhatalmazta őt és rendtársait, hogy nemfizetés esetében a kezükben levő és sajátkezű aláírásával ellátott kötelezvény alapján a fölvett tőke s annak kamatai crejégig vagyonából eleget vehessenek, vagy vétethessenek. E pénzügylet ilyformán nyélbe lett volna ütve, de házfőnökünk és mi, az ő rendtársai voltunk azok, akik először kívántuk azt, vajha az sohasem látott volna napvilágot. Teltek-mulnak ugyanis az évek, a kamat egyre nőtt, ám a püspök fizetési kötelezettségének teljesítésében ugyancsak hanyag és pontatlan volt. Egy árva vas nem sok, de akár tőketörlesztés-, akár kamat fejé-

ben ötle éveken át annyit sem láttunk. Még ily körülmények között sem fogtunk ki türelmünköl s csak akkor kezdtünk nyugtalankodni, midőn szétében azt kezdtették rebesgetni, hogy püspök-adósunk lemondási szándékokkal kezd tételődni. E kellemetlen hír hallatára aztán már hosszas türelmünk utolsó húrja is elszakadt s nem kis tőprengés és megelőző házitanács után arra határoztunk el magunkat, hogy őt a fizetésre erőlyesen fölszólítjuk s csakugyan értésére adtuk, hogy e kínos helyzetnek vessen végre valahára véget s pénzünket, melyről úgy látszik teljesen megfélekedezett, fizesse vissza. Ennek a szokottnál erőlyesebb fellépésünknek nem is maradt el a hatása. Püspök-adósunk ugyanis, midőn díszes főpásztori állásáról való lemondása nem sokára csakugyan tényé vált s Erdélytől végleg búcsút vett, arany burnót-szelencéjét s három ékköves aranygyűrűjét azzal a kéréssel tette át Issekucz Antal erzsébetvárosi kereskedőhöz, hogy

Oberbauer A. utóda

Budapest, IV. Váci-utca 41.

A legjobb hírnévnek örvendő és legrégebb egyházi szerek, ruhák, zászlók. stb. gyára. — Arjegyék kívánatra ingyen és bérmentve.

levőket, hogy önfeláldozó munkásságukkal, odaadó lélekkel siessenek a haza segítségére. Siessünk a haza oltárára tenni minden vagyonunkat. A beszéd elhangzása után a koronagyűlés időzőli elnökét abból az alkalomból, hogy a királyi kegy és a főpásztori szeretet apáti címmel tüntette ki: 43 évi buzgó lelkipásztori működés jutalma ez a kitüntetés. A lelkiéletet érintő kérdések között legfontosabb volt a gyermekek gyakori áldozása, amelyre vonatkozólag elhatározták, hogy lehetőség szerint az értelmesebbjét minden hónapban az Úr asztalához vezetik. Hosszas vitára adott alkalmat az egyház vagyonának biztosítása és a kepe ügye. Kimondták, hogy a régi kötvények helyett alkalmasabbakat szerkesztenek és jövőhagyás végett felterjesztik az egyházmegyei hatóságokhoz. A kepe itt is elkészeríti a papság életét. Még annyit sem kapnak, hogy saját ételmezésüket biztosítsák. Leírni nem lehet azon „furfangot”, amellyel megkárosítani óhajtják a kepezetűk lelki pásztorukat. Sőt még az is megtörténik, hogy kis gyermekeket kínálnak kepebe. Természetesen, van igazsága a kepező székelynek is, mert a kirótt kepe sokszor egyenes adójának tiszterese. A gyűlés figyelembe veszi a súlyos körülményeket és tárgyval azon módokról, amelyekkel segíteni lehetne a kepe-törvény által sújtott adózókon!

Temetők világa.

Másodszor záródokolunk ki a temetők csendjébe, amióta magyar testvéreink szívük vérvél áztatják a hegyek ormai és a mezők virágjait a haza ellenségeivel folytatott ádáz küzdelemben. Ha az első alkalommal fájt az a tudat, hogy sok az új sírdomb és sokan nyugszanak messzi, talán idegen földben, akik nekünk kedvesek voltak, akikhez a szülői, testvéri vagy baráti szeretet meleg szálai fűztek; akkor most sokkal mélyebb, sokkal kinzóbb a fájdalomunk.

Kidőltek.

Erős férfiak, nagy reményekre jogosító, testben talán gyenge, de lélekben szilárd ifjak dőltek ki a küzdők soraiból és

velük együtt sirba szállt ezer és ezer vágy, amelyet megvalósítva szeretnünk volna látni bennük és általuk. Érezzük ahogy meggyűjtjük emlékeztünk pislogó mécsesét s ahogy a hitnek szárnyain valami megnyugtató édesség lopózik szívünkbe — az örökélet, az aeternitás, a boldogító viszontlátás mámorító érzése gondolataink elkalandoznak a jövőbe, amely a maga egészében véve még homályos, de már világosan láthatók benne azok a nagy és hatalmas feladatok, amelyeknek megoldására már most elő kell készítenünk felkünk minden tehetségét, testiünk minden fizikai képességét.

Kevesen leszünk.

A háború lezajlása után kevesen leszünk, a munka pedig mérhetetlen. Nemcsak a vérnek és életnek, vagyonnak és gazdagságnak pusztulását kell helyrehozni, hanem Európa politikai és társadalmi életében is meg kell szereznünk a bennünket jogosan megillető helyet. El kell ismertetnünk mindenivel, hogy bár ezren és százezren törtek léte ellen, mégis él a magyar, képes élni nagyszabású életet, mert megvannak benne az életnek ősi föltételei.

Meg kell mutatni a nagy világnak, hogy rendelkezünk olyan nemes tulajdonokkal, mint bárki más. Ki kell kiáltanunk és letagadhatatlan tényekkel bebizonyítanunk, hogy nagy és szent eszmékért felkészülünk, melyekért nemcsak meghalni, hanem élni is tudunk és akarunk és ennek alapján követelnünk kell nem szóval, de tettel, a minden téren való elismerést, méltánylást és megbecsülést.

Hitre van szükség.

Ehhez a munkához mindenképpen felett hitre van szükségünk, még pedig kettős hitre. Az egyik az Istenben való hit, mert minden fáradozásunkat ez könnyíti meg; a másik a munkának hite. Hiszem, hogy kitartó, szorgos munkával el lehet érni a legelérhetőbbnek látszó célokat is. Hiszem, hogy a munka az egyedüli eszköz, amellyel hazámat nagyvá tehetem; nem a kormány, a jótékony intézmények vagy nagyállású férfiak munkája, hanem a saját magam munkája, legyen az bár-

mily csekély jelentőségű, földmives vagy mesteremberi, napszámosi vagy hivatalnok munká. Az fog lendíteni hazám során, ha én lelkiismeretesen, éjjelt is nappallá téve, minden önző érdeket elmellőzve végzem kötelességeim, úgy mintha egyedül csak tőlem függne minden, mintha én lennék a középpont, amelynek emelkedésével vagy süllyedésével emelkedik vagy süllyed minden.

Kicsinyes gondolatok.

Sohasem engedjek helyet kicsinyes gondolatoknak, amelyek megtépáznak és elhíthetik velem, hogy az én iparkodásom hiábavaló, gyöngye vagyok, nem tudok segíteni az állapotokon, nem születtem másnak, csak egy igénytelen gyári munkásnak, aki nem nyom a latban, ha kidől, jön a helyébe másik. Nem! Kell, hogy érezze minden magyar az ő nagyra hivatottságát, az ő végtelen fontosságát a jövőben és eszerint rendezkedjék be küzdelmes, munkás életre.

A jövő nagy feladatai.

Az volna a leghazafiasabb cselekedet, ha megérténők és megértetnünk a jövő nagy feladatait és arra előkészülnünk és előkészítenünk másokat is. A halottak emlékezte napján is ezek a gondolatok zsi bongjanak agyunkban s míg szívünk fájdalomnak lenyíltására könnyekben és imádságban törünk ki — tegyünk erős fogadást, hogy dolgozni fogunk érteket is elesett hősök — a hazáért, a haza jövőjéért boldogságáért.

Cs.

A plebános és káplánja.

(Fejezetek: H. Dubois, A gyakorlati lelkipásztor híres munkájának német fordításából Mainz, 1860.)

I.

Hogyan viselkedjék a plebános káplánjával szemben?

I. Tiszteletteljes borzalom fog el, mikor e fejezet tárgyára csak gondolunk is. S hogyis ne? Hiszen számos tiszteletreméltó közbecsülésben álló plebánoshoz szándékszunk szólni, akiknek kérdemelt dicsérete mindenkinek a száján, s ami ennél is értékesebb, szívben van.

hadtak. Ez pedig főleg akkor nagy szó, ha meggondolják, hogy a néhai püspök hagyatéka még most is a csőd szélén áll. Éppen azért már az önk jól felfogott érdekében is az az én őszinte és jóakarátú tanácsom, hogy ezt az ügyüket ne igen hangoztassák. Ugyanis könnyen annak a nem várt kellemetlenségnek tehetik ki magukat, hogy a jelenleg Önök birtokában lévő ékszerektől is elesnek. Ráeszi azokra a kezét Sándor báró, a püspök örököse s akkor se pénz, se posztó! Fogadják egyébként őszinte tiszteletem nyilvánítását, mely mellett maradok

Tiszteletendő Atyaságtoknak

Károlyfehérvár, 1773. november 10.
jóakarója

Szereday Antal nagyprépost s.k.

Mindenki teljesítse kötelességét és jegyezzen a hadikölcsönre.

azokat lehetőleg értékesítse s az értük befolyó pénzből minket egyenlítsen ki. Ámde, bár fűt-lát megmozgatott, Issekucz az értéktárgyakra megfelelő vevőt nem talált s végre is azzal a megjegyzéssel, hogy kísértésük meg mi is az eladást, azokat egyszerűen nyakunkba sózta. Mint-hogy a már boldogult püspöknek kölcsönözött 1000 forint a rendházunk javára tett alapítványok egy részét képezi s mi ezen összeg után már évek óta semmimű kamatjövödelemben nem részesültünk, mi sem természetesebb, mint az, hogy a jámbor alapítványtevő szándéka szerint miséket nem is végezhetünk. Hogy pedig ez mennyire helytelen eljárás, azt Méltóságod is nagyon bölcsen tudja. Mivel pedig a jövőben sincs legkisebb kilátás sem arra, hogy a semmi jövedelmet nem hozó burnópkiszis- és arany gyűrűk fejében magunkra vállalt kötelezettségünknek eleget tehessünk s így az alapítók továbbra is meg lesznek fosztva jámbor szándékuktól, azzal az alázatos kérelem-

mel fordulunk Méltóságodhoz, méltóztassék ezt a kellemetlen ügyünket dílóre juttatni s kölcsönadott tőkénknek visszafizetését a boldogult püspök hagyatékából mielőbb kieszközölni. Bizva Méltóságod kegyes intézkedésében s alázatos kérelmünk kedvező elintézését ismétlen kérve, mely tisztelettel maradunk Méltóságodnak legalázatosabb tisztelői és káplánjai 1773. október 31.

Az erzsébetvárosi mechtaristák s. k. Szereday nagyprépost, habár e sorok nagyon is meglepték, nem késett sokáig a válaszal. A pár nap múlva már útnak indított irappás válasz a következő volt:

„Tiszteletendő Atyák! Tekintve a boldogult püspök bokros érdemeit, siránkozó panaszukat egyáltalában időszerűnek és helyén valóknak nem tartom. Kérelmük kedvező elintézésére pedig annál kevésbé vállalkozom, mivel abban a szerencsés helyzetben vannak, hogy kölcsönadott tőkájük és annak időközti kamatai fejében mégis legalább négy értéktárgyhoz jut-

Sokkal gyöngébb a szavunk, semhogy valamely hitközség fejének tiszteletreméltóságát kifejezhetné, aki áldozatos szeretetében minden idejét, minden erejét, kevés jövedelmét s egész életét állandóan a hitközségnek szenteli. Hasonlóképpen képtelenek vagyunk felsorolni mind azt a jót, amelyet a rábizott lelkek körében cselekszik: ő maga sem ismeri ezeken terjedelmét; majd csak az utolsó ítélet napján, amikor minden nyilvánvaló lesz, akkor fogja a mennyei dicsőség fényében ő is annak a sok hasznos, jámbor munkálkodásnak gyümölcsét megismerni, amelyet isteni hivatásának teljesítése folyamán a legalázatosabb egyszerűségben láradhatatlanul létrehozott. Még a hitelenség is ellenállhatatlan erővel fog kényszerülni dicséretmondásra, ha tiszteletreméltó lelkipásztorunkról beszél. Az igazság hatalma kényszeríti erre, s a jökei el fogják majd árulni szíve titkos gondolatait, amelyeket némelykor oly szívesen magában tartott volna.

Ha tehát megengedjük magunknak, hogy ezen férfiaknak, akiket mi tanítóink és mintaképeink gyanánt tisztelünk, néhány oktatást és tanácsot adjunk, úgy meg lehetnek győződve, hogy ezt nem annyira azért tesszük, mintha holmi visszaéléseket akarnánk gyógyítani, hanem inkább azért, hogy azokat megelőzzük. Amnyi belátásuk bizonyára van, hogy megértsék, miszerint a legjobb és legszembetűnőbb embereknek is vannak még mindig gyarlóságai, amelyek kívánatosá teszik a baráti tanácsot és a tapasztalatból eredő oktatást; és e kettős segítséget óhajtjuk nyújtani az alábbiakban tisztelendő oltártestvéreinknek, őszinte alázat- és szeretettel.

További fontos megjegyzés, amelyet e fejezetnél előrebocsátani szükségesnek tartunk, a plebánosok fiatal munkatársainak, a káplánoknak szól. Ha nem örködnék ugyancsak gondosan önmaguk fölött, könnyen megtörténhetik, hogy korunk romlott felfogása rájuk is ráragad. Az ellenkezés és szabadság szelleme, a tekintély kevésbevévése, sőt megvetése korunkban mindennapos dolog; és sokszor nem veszik észre ép azok, akik e viszás állapotok fölött panaszkodnak, hogy ezer esetben önmaguk is azt teszik, amit megrónak.

A legmélyebb tisztelet, a legőszintébb ragaszkodás, a legtökéletesebb alárendeltség, a legtevékenyebb és legodaadóbb együttműködés, ez az a lelkiület, amelynek uralkodnia és szabályoznia kell minden időben és minden pillanatban a káplán viselkedését plebánosával szemben. Ha munkatársa is, azért még mindig nem egyenlő vele; azon a lelki hatalmon kívül, amelyvel a gyóntatószékben rendelkezik azok fölött, akiket Isten hozzá vezet, és azokon a különleges megbízásokon kívül, amelyek kinevezési okmányában foglaltatnak, csak annyi illet meg a hitközség vezetésében, amennyit a plebános rábizni akar. A szó szoros értelmében alárendelt tehát, és a hierarchikus rendet forgatná fel, ha egyenlőjogúvá akarná magát tenni azzal, akiben inkább atyját kell látnia.

(Folytatjuk.)

Relatio.

A kolozsvári Keresztény szociális egyesülethez a fenti cím alatt íveket nyújtott be a helyi parochia kitöltés végett követhető adatok közlésére:

Hány tagja van az egyesületnek, férfi és nő; ki a vezetője? Évi működése (röviden): gyűlés, ünnepély, megbeszélések, kurzusok stb. közlése.

Minthogy a kitöltött ívek tartalma kevésbé érdekli az erdélyi kath. nagyközönséget, arról ezuttal nem írok, hanem csak arról, ami igazán érdekelheti, ez a Relatio maga. Nem tudom, más esperesi kerületben is meg van-e ez? Ha meg van, akkor az csak büzdítésül szolgálhat mindannyiunkra, a kik a katolikus és keresztény szervezetek munkásai vagyunk.

Elragadó örömmel látjuk egy jobb kor hajnalhasadását szervezeteinkre. Ha felülről az igazán illetékes központból, az esperesi kerületekből ilyen számontartás, számonkérés van, akkor nagyon is le tudjuk vonni és le fogjuk vonni a konzekvenciát működésünkre. Feltétlenül nagy befolyást fog gyakorolni. Mindeztideig azt hittük, hogy magunkra vagyunk hagyatva, reánk senki sem gondol, onnan ez oly régen vártuk. Azt pedig világrt sem vonhatja egy szervezetünk sem kétségbe, hogy az adatgyűjtéssel véget ér az ilyen központi számontartás. Kapunk mi onnan valamit, a mi nekünk a legdrágább kincsünk leand, ez pedig a jóakarát, személyes, meleg érdeklődés, szeretetteljes közeledés népünkhez. Szolidaritásból eredő munkanyújtás saját katolikus véreinknek, állások, hivatalok, munkahelyek benépesítése szervezeteink tagjaiból. Hát kell-e ennél több? Halálos ellenségeink már nagyon régen ilyen eszközökkel dolgoznak ellenünk óriási eredménnyel. Ők átértették ennek a cézári jelszónak a súlyát, hogy: Kinyeret és jätéket! Épen ezért misem volt természetesebb, hogy mi mindig a legyőzöttek voltunk.

A Relatio, hisszük, reméljük, meghozza nekünk azt, amire oly régen vártunk, a lelkipásztorokodást a rövid hittani órákon kívül is. Olvastam a „Köz művelődés” 39. számában egy pályázati hirdetést a zetelaki egyháztanácsról tanítói állásra, melyben állanak a követendő feltételek is:

„A felsőbb rendeletekben előirt társadalmi tevékenység”. Szinte remegve illő szerénységgel kockáztatom meg e kérdést, hogy vajjon nem lehetne a mi kedves lelkipásztorainknak is lehetővé tenni, hogy szívök, lelkök régi vágya teljesüljön mérsékelt formában, a lelki motívumok csorbítása nélkül. A mi világi kath. és keresztény szervezeteink sóvárogják lelki pásztorukat, irányítójukat, ha lehet a hittan órák mellett kapjanak hetenként egy pár órát társadalmi célokra is.

Az elvitathatlan, hogy visszaélésekre is bő alkalom nyílik; de ez nem irandó az égetően szükséges és az egyház szemében is kívánatos reform rovására, hanem egyedül az illető személyiségére.

Mindezeket a sorokat azért írtam le a Relatióval kapcsolatban, hogy újólag gondolkozzanak rajta ott, ahol a gondolat nyomában hatalom van cselekedni is; és nem azért mintha újat mondtam volna.

Hiszen ez már régen ott ül a lelkük mélyén a mit itt leírtam, beszéltek erről hivatások uszágnak, gyűléseken nagyon-nagyon sokat.

Szerte az országban a világháború miatt újra kell rakni az alapokat. Legtöbb helyen tagok, munkakörök és szerepek kicserölődnek. Ennél az újraépítésnél sok-sok ferdeséget, elhibázott irányt lehet helyrehozni s a mi a legnagyobb hiba volt, t. i. a hitbuzgalmi kapcsolat hiánya; azt szépen lehetne most korrigálni. Már csak ezért is mellénk a lelkipásztorokkal! Simon Károly ker. titkár.

H I R E K.

— **Személyi hir.** Főpásztorunk mult vasárnap, 24-én a délutáni személyvonattal P. Kostiafik kíséretében Budapestre utazott.

— **A mult számunkban** elrendelt templomi és temetői gyűjtésre és adakozásra felhívjuk olvasóink figyelmét!

— **Munkatársainkat** alázattal kérjük, hogy lapunk szűkebb terjedelmére való tekintetből csak rövid lélegzetű cikkeket küldjenek be. A hosszabbakat lehetetlen leközölni.

— **Lukács Károly** néhai szamosújvári nevelő intézeti r. kath. lelkész sirkövére és a lelki üdvéért teendő szentmise alapítványra adakoztak: Bárany Lukács, Kapatán Márton, Botár Gáspár és a dési zárdá 20—20 koronát. Esztergár Gergely, P. Szabó Sebestyén, Oláh Antal, Bocskor Ferenc, Noszkó Béla, Palikó Ferenc, Kalit Ferenc 10—10 koronát. Kopacz Gergely 15 kor. Petul Márton, László János, Huszár Ádám 5—5 koronát. Turtsa Mihály 4 K. Szmollen Pál, Kovács Lajos 3—3K. Bocskor L. 4 K. Petri J., Szekeres J., Radványi J., Osztian Antal 2—2 K. Olasz András gyűjtése: 54 K. 50 f. Dr. Matusovszky Andor ajándéka: 50 K. összesen 306 kor. 50 fillér. További adományokat szí-

Fleischer János

(Keresztény katolikus cég.)
egyházi ruha és reverenda szabó
PÉCS, Ferenciek-ucca 9. sz.

Évek hosszú gyakorlata képesít a legjobb szabású, minőségű és finoman kidolgozott reverendák és címádák, papi civil öltönyök előállítására. Üzletemet első sorban

Egyházi ruhák

készítésére rendeztem be. **Mindenemű egyházi ruhák:** casulák pluvialék velumok, baldachinumok minisztráns ruhák zászlók, lobogók, karingek, álbák, kehelyruhák stb. készítettnek.

Nem kell sem Budapestre sem Bécsbe menni. Üzletem **versenyképes** minden pesti vagy bécsi céggel úgy szabászat, mint ár és minőség tekintetében. — Tessék meggyőződni róla.

Egyházi ruhák javítása olcsón és jól eszközöltetnek. — Költségvetés és árjegyzék ingyen!

Személyesen is megjelenek.

vesen fogad Olasz András kir. javító-nevelő intézeti róm. kath. lelkész Szamosújváron.

— **Püspök urunk a papnevelőintézetben.** A papnevelőintézet kápolnájában tartott lelkigyakorlatok befejező istentiszteletét püspök urunk tartotta, mely alkalommal beszédet intézett kispapjaihoz és búzdította őket, hogy tartssanak ki a lelkigyakorlatok jófélételei mellett és alakítsák ki magukban a krisztusi ideált, amely nélkül csak kinlódás a papnak élete. Ha minden eszközt megragadnak lelki és szellemi életük fejlesztésére, akkor nem fog szomorkodni számuk csekélyége fölött. Lehetetlen leírni a kedvességét, amellyel szólt, a jámborságot, amellyel a szentmisét és az áldoztatást végezte! —

— **P. Kostialik János S. J.** Bámulatos ember ez a Jezsuita páter, modora, módszere, hangja, arckifejezése, szeme villogása, gesztusai mind behatolnak a hallgató lelkébe, nem is veszi észre, hogy meg van fogva, sőt le van bilincselve. Az az egyszerűség, az a természetesség a megkapó előadásában — bizonyítékai, ahogy ő csoportosítja csontig meggyőző. Szent Ignác methodusát használja, tehát régi dolgokat mond, de megragadó, új formában; beszél-beszél s nem is veszi észre a hallgató, hogy már egy óra eltelik. Legjobb jellemzi a jó Páttert a papok ama sóhajtása a beszédei után: Kár, hogy vége van. Egy-egy beszéd után utcákon keresztül mentünk szó és hang nélkül. Szép volt, üdvös volt ez a mult heti lelkigyakorlat, hála legyen érte a Főpásztornak és köszönet P. Kostialiknak.

— **Halottak estején** az ájtatosságok sorrendje a következő: November 1-én d. u. 4 órakor könyörgés a régi temetőben, d. u. 5 órakor mise és szentbeszéd az új temetőben, d. u. fél 5 órakor ugyan ez a katonai temetőben, November 2-án d. e. 9 órakor engesztelő szentmise a meghalt hívekért; d. e. 10 órakor ugyancsak a székesegyházban requiem a háború folyamán elesett katonák lelkiüdvéért.

Pléb. hivatal.

— **A fogarasi Oltáregyesületről.** A fogarasi Oltáregyesület a f. hó 16-án tartotta rendes évi közgyűlését, amelyről terjedelmes beszámolót küldött a központnak. Ebből a beszámolóból megtudjuk, hogy az egyesület részt vett a háború nyomorának enyhítésében; a helybeli Vörös Kereszttel karöltve felszerelt egy kápolnát a vármegyei közpórházban, a hadbavonultak részére készített 966 drb. téli felszerelési eszközt, hűsvétkor és pünkösdkor nagymennyiségű piros tojással ajándékozta meg a sebesülteket és imádságos füzeteket osztott ki közöttük. A vöröstoronyi templom javítására 50 koronát adott, a hadikölcsönre pedig 500 koronát jegyzett. Püspök urunk kétszer látogatta meg az egyesületet, mindenkor lelki épülésére szolgálván a tagoknak. A szokásos évi lelkigyakorlatot dr. Péter Antal theol. tanár tartotta, melynek végeztével közös szentáldozással magasztalták az Urat. Az egyesület Fogaras vallásos életének legfontosabb tényezője. Elnöknője — Széll Józsefné — a legnagyobb buzgósággal működik és mindenütt csak az Eucharisztikus Úr Jézus diességét keresi.

— **Az erdélyi róm. kath. státusgyűlést** főpásztornak azon alapon és jog erejénél fogva, melyet számára ősi törvényeink, királyi rendeletek, évszázados gyakorlat s újabban ő császári és apostoli királyi Felségének 1867-ik évi augusztus hó 19-én kelt legfőbb elhatározása biztosítanak, f. évi november hó 18-ik napjára Kolozsvárra összehívta. A gyűlés tárgyai:

1. Az igazgatótanács évi jelentése;

2. A kilépő igazgatótanácsosok helyeinek szabályszerű betöltése.

— **„Az októberi ájtatosság”** cím alatt a „Közművelődés” okt. 23-iki számában megjelent kis cikkben úgy látszik egy kis tévedés csúszott bele. A cikk a befejezésben elítéli az olvasomondási módot, amely, „a titkot a tized elején csak említi és rá a tiz Üdvözlégy-et titok nélkül végzi,” mert szerinte „e túl punktázó és az olvasót egészen kiforgató szokás mellett külföldi eredetűség akar a legnagyobb argumentum lenni.” Megnyugtathatjuk a cikkíró, hogy az ilyen mód mellett a külföldi eredetűség igenis nem a legnagyobb argumentum, ha csak annyiban nem, hogy az a „külföldi” mód felel meg az eredeti olvasomondásnak s tulajdonképpen mi vagyunk, mint annyi más rituális dologban a „kiforgatók.” Az egyetemes Egyház is mintha azt a „külföldi” módot írná elő és gyakorolná, míg miénket a régi szokás miatt türi. Mert hát az előírás szerint is a titkok fölött elmélni kell, s nem tiszser szóban megismételni.

— **Magyar Kultura.** Társadalmi és tudományos szemle. (Megjelen havonként kétszer: 5-én és 20-án. Évi ára 12 korona. Budapest, VIII., Horánszky-u. 20. sz.)

— **Nagy Antal: „Hitelemzés példákban”** kerestetik megvételre. Cím a kiadóhivatalban.

— **Libellusok rendezését** kérjük következő Euch. tagoktól: A. G., B. J., B. F., B. A., B. J., B. L., B. S., D. K., F. M., F. S., F. J., F. J., Gy. G., G. B., G. J., Gy. I., H. J., H. J., H. F., I. D., J. G., K. J., K. A., K. D., M. K., N. A., N. B., N. A., O. F., P. L., P. S., K. G., K. F., L. J., L. I., M. J., M. D., M. I.

P. L., P. B., S. G., Sz. D., Sz. F., T. A., T. M., V. L., V. E., Z. M. — A libellusok homlokára mindig ráirandó a szám. Lakás változás bejelentendő. Jobb kilépni mint a nyilvántartással munkát okozni Nec frigidus, nec calidus — nem való e társulata.

— **Emésztési zavarok** csecsemőknél, hasmenés, hányászekelés, bélhurut stb. mindig csak helytelen táplálás következményei és e rettegett betegségek már sok gondot és bánatot szereztek az aggodó szülőknek. — Ha azt akarja, hogy gyermeke egy igazán józú és könnyen emészthető táplálék mellett szépen fejlődjék, úgy adjon kedvezőnek Neszlé-féle gyermeklisztet. Próbadozokat teljesen díjtalanul küld a Henri Nestlé cég, Wien, I. Biberstrasse 18 e.

Szerkesztői üzenetek.

— **Helyben.** Vegyen egy jó fűrészt és kezdjen a fűrészeléshez, ha — mint írja — még 10 koronáért sem kap favágót. Így tesz a szerkesztő is — nagyon jó étvágya lesz és kitünően alszik utána. Probatum est. Aztán huzódjanak össze egy- legföllebb két szobába — nem szükséges most a szalon; háborús időket élünk — szokatlan munkát kell végeznünk. Ez is hazafiáság.

— **Z. M. Köszönet** — csak minél többször. A sajtópártolás tollal és pénzzel szintén hazafiáság, ép úgy, mint a lemondás a divatról. Köszöntöm a nagybácsit.

— **A. P. Csíkszentlélek.** Kisérei sorainak ezen szavai „lehet javítani, rövidíteni, sőt kosárba tenni is” különösen jól esett a szerkesztőségnek, mert eszünkbe jutott sokaknak haragja a fölött, hogy egy-két sort javítottunk, egy-két pontot elhagytunk írásukból. Azok a „pennafogók” jól működnek.

— **G. E. Tusnád.** Köszönjük a küldeményt, négyet átadtunk a növényeknek. Mindent megteszünk, ami tőlünk telik, hogy kérése teljesüljön.

FLEMMICH A. FIAI

sima és mintázott selyemszövetek meckanikai szövődéje

WIEN,

Alapított 1838.

GYÁR:

VI., Webgasse 43.

600 alkalmazott.

Römerstadt, Mähren.

Készítmények:

templom-, zászló- és kárpitszövetek

minden stilusban, valamint

KÉSZ MISERUHÁK

dús választékban, mindenféle és ó-keresztény formában is.

Eladás közvetlen a gyárból

a legolcsóbb árkban történik

Miseruhák javítása elvállaltatik.

Külségajánlat díjmentes.